

گیلان امروز – به بهانه روز جهانی چای، به سراغ «سید محسن سنجری» یکی از نویسندگان کتاب «چای در ایران به روایت عکس‌های تاریخی» در گفت و گو با شبستان فراز و نشیب دومین محصول کشاورزی گیلان را از بعد تاریخی تشریح کرد.

♦ **حضرتعالی در مقاله«چگونه یک عدل چای را صد بار به دولت فروختند»**، **عنوان کردید که نخستین فردی که قبل از کاشف السلطنه برای کشت چای تلاش کرد، حسینعلی تبریزی بود، برخی منابع ازمحمدحسین اصفهانی‌نام می‌برند. چطور شد که نوشیدن چای، جایگزین قهوه‌ای شد که از زمان صفویه در ایران متداول شده بود؟**

درباره اولین فردی که تلاش کرد در ایران گیاه چای بکارد، مطالب مختصری نوشته شده که ما را به حقیقت ماجرا رهنمون نمی سازند. آنچه مسلم است مصرف چای از زمان «فتحعلی شاه قاجار» به تدریج ابتدا بین طبقه اشراف و سپس بین عامه مردم متداول شد. این که نوشیدنی بیگانه «چای» چگونه به جایگاه فعلی اش رسید و حتی با فرهنگ و مراسم ملی و دینی ما آمیخته شد، سوالی است که برخی محققان تلاش کرده اند پاسخ آن را بیابند. از جمله برخی ایران شناسان مانند رودی متی(RUDI MATHEE) در کتابی که در فارسی با نام «تفریحات ایرانیان» ترجمه شده، به همگرایی استعمال تریاک و نوشیدن چای توجه خاص نشان داده است. برخی نیز کاهش ورود قهوه، به دلیل اختلافاتی که بین ایران و دولت عثمانی به‌عنوان تأمین کننده قهوه کشور و شیوع بیماری «زنگ قهوه» در کشور سریلانکا را علت جایگزینی می دانند.

مناسبات اقتصادی و تاثیر آن با ورود چای به عرضه تجارت و مبادله کالا هم عوامل موثر دیگر است که نام برده می شود. اما این که چه عواملی سبب شد تا به کشت این محصول و نه صرفا واردات آن توجه شود، نمی توان پاسخ قاطعی داد. قاعدتا یک محصول پر مصرف و با ارزش تجاری در حوزه کسب ثروت پر جاذبه است و بعید نیست به ذهن افرادی خطور کرده باشد. مستندات موجود نشان می دهد، پیش از کاشف السلطنه تلاش هایی برای کشت چای در ایران انجام شده بود. از جمله در کتاب قانون قزوینی آمده است: «این رعیت به دستور العمل امیرکبیر کمال دقت کرد بلکه تخم آن سبز شود؛ نشد...با وجود این در ایران ممکن است زیاده از حد کاشت» (کتاب قانون قزوینی به تصحیح ایرج افشار، ۱۳۷۰ ص ۳۱). هم چنین در کتاب چارلز عیسوی با نام «تاریخ اقتصادی ایران» از تلاش ناموفقی برای کشت چای در گیلان در سال ۱۸۷۵ میلادی (۱۲۵۴ شمسی) سخن به میان آمده است:«متأسفانه شخصی که برای اولین بار این عقیده را (مناسب بودن گیلان برای کشت چای) پیش کشید و دولت ایران را مکلف به برپایی تشکیلات چای در گیلان نمود به دلیل بیماری مملکت را ترک گفت و این کار پشت گوش انداخته شد»(تاریخ اقتصادی ایران نوشته چارلز عیسوی ترجمه یعقوب آژند، صفحه ۳۲۳) البته در منابع فارسی از شخصی به نام حاج محمد حسین اصفهانی نام برده شده که در سال ۱۲۶۲ یا ۱۲۶۳ شمسی مقارن اواخر سلطنت ناصرالدین شاه دست به این اقدام زده است. لیکن

پایان نامعلوم بر پروژه هفت ساله هدایت آب های سطحی رشت

مائده اسفندمزد

اگرچه رشت عنوان « اولین ها» را در رویدادهای فرهنگی، هنری و اجتماعی طی سالیان سال در سطح کشور یدک می‌کشد اما در برخی امور دیگر مانند تاخیر و تعویق در پروژه‌های عمرانی هم از اولین‌های کشور است.

نمونه واضح این پروژه ها، پروژه جمع آوری و هدایت آب های سطحی است که از سال ۹۳، نخستین گام های اجرایی آن برداشته شد. برای این پروژه که برای رفع مشکل آبگرفتگی خیابان ها و محله های رشت آغاز شد در سال ۹۳، ۳۵ نقطه چالش برانگیز که در طول سال با بارش های متناوب در رشت دچار آبگرفتگی می شدند، مشخص شد. اجرای فاز نخست پروژه در ۱۰ نقطه، در ابتدا بر کوشش مدیریت شهری رشت افتاد. شهرداری که درگیر شدن شهروندان و خانه ها و کسب و کارهایشان را در میانه انبوه آب باران و گل و لای می دید، عزم خود را جزم کرد که برای هدایت آب های سطحی، این پروژه را اجرایی کند. اگرچه شهرداری در شهرهای ایران نهادی خدمات رسان است و شهروندان همه کمبودها و نقص ها در گوشه و کنار شهرها را از چشم شهرداری ها می بینند اما مطمئنا اجرای پروژه ای به وسعت پروژه ی جمع آوری و هدایت آب های سطحی از ابتدا هم مشخص بود که به تنهایی از عهده مدیریت شهری رشت برنمی آید.

در سال ۹۳، نخستین گام برای کمک به شهرداری رشت که خود با مسائل پیچیده و متعددی از آن سال تاکنون دست به گریبان است، این بود که استاندارد وقت اعلام کرد برای اجرای پروژه جمع آوری و هدایت آب های سطحی بخش هزینه های تأمین لوله های این پروژه را بر عهده می گیرد. در آن سال تأکید شد شهرداری با همراهی همه دستگاه های اجرایی، پروژه را پیش برده تا شهروندان در هیچ نقطه از شهر با آبگرفتگی در فصول پربارش سال مواجه نشوند. از آن سال تاکنون(طی هفت سال)، این پروژه در بیش از ۲۸ نقطه از ۳۵ نقطه شهر اجرایی شده اما هنوز شهروندان در محلاتی مانند آستادسرا و بازار رشت با کنده کاری های عمیق کف خیابان برای این پروژه رو به رو هستند و بارش های متوالی در فصول مختلف باعث شده که زحمات بسیاری بر شهروندان در این محلات وارد شود. زحمانی که پس از شروع پروژه و طی مدت هفت سال همچنان بر دوش شهروندانی است که با صبوری شاهد و نظاره گر اجرای آن هستند.

{گیلان زمین }

کشت چای در گفت و گو با سید محسن سنجری یکی از نویسندگان کتاب چای در ایران

گیاهی بیگانه که دومین محصول کشاورزی گیلان شد

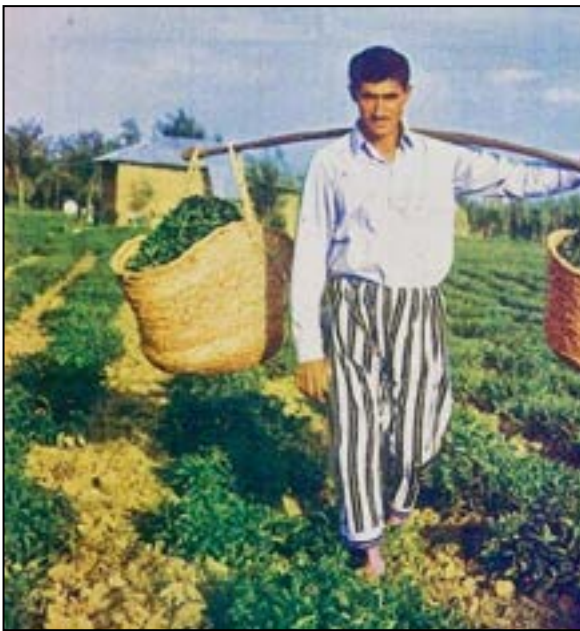
شد و ماشین آلات آن از شرکت «مارشال» انگلستان– که پیشرو تولید ماشین آلات چای سازی در جهان بود– خریداری گردید. این کارخانه، برگ چای چایکاران را تحویل می گرفت و چای خشک تولیدی را به آنها می داد و مبلغی بابت تولید چای دریافت می کرد.

♦ **شبیه خشک کردن چای، پیش از تاسیس کارخانه های چای خشک کنی چگونه بود؟**

تا قبل از تاسیس این کارخانه، برگ های چای را با شیوه های ابتدایی در کف اتاقی می ریختند تا پلاس شود، سپس افراد قوی، برگ های پلاس شده را در پارچه ای ریخته و آن را با دست یا با مالش می دادند. پس از تخمیر در وسیله ای موسوم به فرم چای خشک کنی که مکانیزم آن شبیه خشک کن های معمول بود؛ خشک می کردند. این فرم ها به تقلید از خشک کن های شرکتی به نام «سیروکو» که توسط کاشف السلطنه در موسسه چایکاری به کار می رفت، با هدایت کارشناسان چینی ساخته می شد.

♦ **نخستین باغ چای توسط کاشف السلطنه کجا ایجاد شد و مساحت آن چقدر بود. آیا این باغ هنوز هست؟**

کاشف السلطنه اولین باغ چای خود را در قریه «شیخانبر» احداث کرد. اما چون این باغ کوچک و قابل توسعه نبود، باغ دیگری را به اجاره مدت دار از «احترام الملوک صفاری»، طی قراردادی در اختیار گرفت که این باغ در منطقه «چاهانه سر»، کمی پایین تر از شیخانبر، قرار دارد. وسعت این باغ ۶ جریب ذکر شده است. این باغ تا اواخر دهه ۷۰ شمسی باقی بود و پس از آن تبدیل به خانه های مسکونی شد. در حال حاضر تنها بخش کوچکی از این باغ باقی مانده است.

♦ **دیگر کارخانه چای دولتی چگونه و در چه سال هایی در گیلان و مازندران احداث شد؟**

پس از احداث اولین کارخانه چای سازی که متعلق به اداره کل فلاحت بود، دومین کارخانه چای سازی در خرم آباد «قلعه گردن» در سال ۱۳۱۲ بنا گذاشته شد. سپس در سال ۱۳۱۵ تا ۱۳۱۶ دو کارخانه کلارآباد و بی بالان در املاک اختصاصی رضاشاه احداث شدند. هم چنین دو کارخانه متعلق به شرکت سهامی چای گیلان در سال های ۱۳۱۴ و ۱۳۱۵ با مشارکت ۷۰ درصدی بانک فلاحتی و صنعتی (کشاورزی فعلی) در لاهیجان و لکان ساخته شدند. ساختمان کلیه این کارخانه ها را کنسرسیومی ایرانی– آلمانی موسوم به ساختمان و به وسیله شرکت ساختمان سازی «هوخ تیف» آلمان بنا نهاد. ماشین آلات چای سازی این کارخانه ها از شرکت های؛ «کروپ، سیروکو و مارشال» خریداری گردید. کارخانه «شعبی کلایه»، آخرین کارخانه دولتی بود که در سال ۱۳۱۷ توسط شرکت هوخ تیف ساخته شد و قرار بود با تأمین هزینه ای برابر با ۶۵۰۰۰ ریال توسط رضا پهلوی یک کارخانه دیگر در «کومله لنگرود» ساخته شود که باوجود شروع عملیات احداث آن در سال ۱۳۱۸ به دلیل آغاز جنگ جهانی دوم نیمه تمام باقی ماند تا این که در دهه ۲۰ تکمیل و راه اندازی گردید.

پایان نامعلوم بر پروژه هفت ساله هدایت آب های سطحی رشت

رشتی ندارد. هنگامی که پروژه ساماندهی شبکه فاضلاب شهری با کمک بانک جهانی در رشت شروع شد و با شبهات متعددی، هیچگاه مشخص نشد که سرانجام آن به کجا رسید؟!؛ شهروندان از خدمات رسانی این شرکت جز خاطره کند و کاری های عمیق خیابان ها و محلات، چیزی به خاطر ندارند. هرچند طی سه سال و نیم گذشته، همراهی و همکاری شرکت آب و فاضلاب شهری با مدیریت شهری رشت معطوف به اجرای تبصره ۳ و اجرای تصفیه خانه های محلی در رشت شده است. اما همکاری استانداری در تأمین هزینه لوله های پروژه ی هدایت و جمع آوری آب های سطحی هم در هاله ای از ابهام قرار دارد به طوری که برخی از اعضای شورای شهر رشت، به اکراه از عدم مساعدت استانداری در این بخش ابراز ناراضیتی کرده اند.

شهروندان شهر باران خاطره ای خوش از بارش ها ندارند

با این‌همه، آبگرفتگی های معابر و محلات در بارندگی شدید نیمه آذر ماه امسال به حدی رسید که شهرداری مجبور شد از نیروهای خدماتی حوزه رفت و روب و آتشنشانان در حل مشکل آبگرفتگی کمک بگیرد.

این همراهی نیروها، اگرچه از سوی اعضای شورای شهر مورد تقدیر قرار گرفت اما رییس کمیسیون بهداشت و محیط زیست شورا را به اعتراض وا داشت. بهراد ذاکری در این باره گفت: اگر در زمان حضور آتشنشانان در محل

آبگرفتگی‌ها، حوادث غیرمنتظره آتش سوزی در گوشه و کنار شهر اتفاق می افتاد هیچوقت ماموران آتشنشانی نمی توانستند خود را به موقع به محل حادثه برسانند. وی افزود: به‌کارگیری نیروهای آتشنشانی و سایر نیروها در محلی غیر از محل مورد تخصص‌شان، اقدامی اشتباه از سوی شهرداری است. حال با گذشت نزدیک به هفت سال از آغاز پروژه هدایت و جمع آوری آب های سطحی توسط شهرداری رشت، هزینه ی اجرای آن تحت تاثیر تورم و فشارهای اقتصادی موجود، دستخوش افزایش هزینه هم شده و به نظر می رسد اجرای آن با کندی همراه است و در فقدان مدیریت یکپارچه ی شهری، هیچ دستگاه اجرایی مسئولیت خود در اتمام این پروژه را به عهده نمی گیرد. مشکل آبگرفتگی همچنان در رشت برقرار است و تن زخمی خیابان ها و محلات آن با چاله ها و حفره های عمیق عجین شده و همچنان خاطره ای شیرین و شاد از بارش باران در شهر باران را بر دل شهروندان این شهر گذاشته است.

۳ پنجشنبه ۲۷ آذر ۱۳۹۹

خبر

آزادی ۹ زندانی جرایم غیرعمد در تالش

گیلان امروز– ۹ زندانی جرایم غیرعمد زندان تالش با تلاش اعضا شورای حل اختلاف آزاد شدند. رئیس ستاد دیه گیلان گفت : با دستور حجت الاسلام والمسلمین خلیلی رییس کل دادگستری استان و تلاش کارکنان شوراهای حل اختلاف ویژه امور زندانیان ، کمیته امداد و ستاد دیه ، ۹ محکوم مالی از زندان تالش آزاد شدند. علیرضا یزدانی افزود: این زندانیان به دلیل ناتوانی در پرداخت دیون ، تقاضای اعسار کرده بودند که در مرحله نخست، ستاد دیه استان برای آزادی آن ها ، ۲۰۰ میلیون تومان پرداخت کرد تا پس از آزادی بقیه بدهکاری خود را با دریافت تسهیلات و بصورت اقساط پرداخت کنند. وی اضافه کرد : مجموع بدهکاری این ۹ زندانی ۹ میلیارد و ۹۰۰ میلیون تومان محاسبه شده است.

افزایش ۴۰ درصدی صادرات از بنادر دریای خزر با تردد ۲۴ کشتی ایرانی

گیلان امروز– مدیر عامل شرکت کشتیرانی دریای خزر گفت: ۲۴ فروند کشتی تجاری ایرانی برای صادرات و واردات کالاها در سطح دریای خزر تردد می‌کنند و صادرات از این بندار در هشت ماه امسال نسبت به سال گذشته ۴۰ درصد رشد داشته است.

به گزارش ایرنا داوود تفتی روز سه شنبه در بازدید از صادرات محصولات کشاورزی از بندر آستارا به بندر آستاراخان روسیه اظهار کرد: به زودی ۲ فروند کشتی دیگر به ناوگان کشتیرانی ما در دریای خزر افزوده خواهد شد و رقابت خوبی بین مرزهای زمینی، ریلی و بندر ایجاد شده است.

وی ادامه داد: برای نخستین بار خط حمل و نقل کانتینری از بندر آستارا به بندر آستاراخان فعال شده و هر هفته ۲ فروند کشتی به بندر آستاراخان روسیه و آکتائوی قزاقستان بارگیری می شود.

وی بیان کرد: امروز یک فروند کشتی، ۳۰ کانتینر یخچالی حاوی محصولات کشاورزی را از بندر آستارا به مقصد بندر آستاراخان روسیه بارگیری کرد و سه روز در راه خواهد بود و از هفته آینده خط حمل کانتیتر یخچالی بین بندر آستارا و ماخاچ قلعه روسیه نیز فعال خواهد شد. عباس صابر فرماندار آستارا هم در این بازدید گفت: عملیات لایروبی بندر با یک دستگاه لایروب انجام می گیرد و به زودی با استقرار و فعالیت یک دستگاه لایروب دیگر، بستر ورود کشتی های بزرگ دریای خزر فراهم خواهد شد. کیانوش امیری رئیس اداره بندر و دریانوردی شهرستان آستارا هم اظهار کرد: امسال حدود ۱۵۰ هزار تن کالا در این بندر تخلیه و بارگیری شده و نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۲۶ درصد افزایش داشته است.

پروژه های فاضلاب شهری گیلان بین ۱۲ تا ۷۵ درصد پیشرفت فیزیکی دارد

گیلان امروز– معاون توسعه و بهره برداری فاضلاب گیلان از پیشرفت فیزیکی ۱۲ تا ۷۵ درصدی پروژه های فاضلاب در ۱۱ شهر استان خبر داد و گفت: تا پایان سال ۹۸ بیش از ۴ هزار و ۹۸۹ میلیارد ریال اعتبار برای این پروژه ها هزینه شده است.

علیرضا غیثی در گفت و گو با ایرنا با اشاره به اینکه از ۵۲ شهر استان ۱۱ شهر که پروژه فاضلاب دارای کد اجرایی هستند، در حال اجراست، افزود: برای تکمیل پروژه های فاضلاب این شهرها بالغ بر ۹۴ هزار و ۲۳۴ میلیارد ریال نیاز است.

وی طرح های اجرایی شده را مربوط به شهرهای رشت، انزلی، فومن، صومعه سرا تالش، آستارا، رودسر، لنگرود، لاهیجان، سیاهکل و آستانه اشرفیه عنوان کرد.

غیثی با بیان اینکه شرکت آب و فاضلاب گیلان با توجه به مأموریت ذاتی خود مبنی بر ایجاد تأسیسات فاضلاب شهری و روستایی مطابق با استانداردهای ملی و بین‌المللی با هدف حفظ سلامت محیط زیست و ارتقای بهداشت عمومی پروژه های فاضلاب را در نقاط مختلف استان در دست اجرا دارد، گفت: از بدو تاسیس این شرکت در سال ۱۳۷۱ تاکنون تلاش شده با توجه به اعتباراتی که در اختیار است تأسیسات فاضلاب در شهرها و روستاهای مختلف استان احداث شود. وی خاطر نشان کرد: اولویت اجرای پروژه های فاضلاب در مناطقی است که فاضلاب آن‌ها به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم به تالاب انزلی و دریای خزر تخلیه می‌شود. وی تصریح کرد: در همین راستا از یک هزار و ۷۱۲ روستای گیلان در روستاهای پاشاکی لاهیجان، ویرمونی آستارا، فاز اول امامزاده ابراهیم شفت، فاز اول مبارک آباد رشت، مسکن مهر تالش واقع در روستای نیک کری، مسکن مهر فومن واقع در روستای کرد محله، مسکن مهر آستانه اشرفیه واقع در روستای اسطخ بیجار و مسکن مهر لاهیجان واقع در روستای ایسکا شبکه جمع آوری و تصفیه خانه فاضلاب اجرا شده است.

اهدای جهیزیه به نوعروسان رضوانشهری

گیلان امروز– به مناسبت فرا رسیدن ولادت حضرت زینب (س) ۶ سری جهیزیه به ۶ نوعروس رضوانشهری اهدا شد.

به گزارش روابط عمومی کمیته امداد استان گیلان به مناسبت فرا رسیدن ولادت حضرت زینب (س) ۶ سری جهیزیه به ۶ نوعروس تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی شهرستان رضوانشهر اهدا شد. رییس کمیته امداد شهرستان رضوانشهر گفت : هر سری جهیزیه شامل یخچال ، تلویزیون ، جاروبرقی، ماشین لباسشویی و اجاق گاز به ارزش ۲۴۰میلیون تومان است.

محمد صفری افزود: از ابتدای امسال تاکنون ۲۸ سری جهیزیه با مشارکت کمیته امداد و خیران به نیازمندان اهدا شد .

وی گفت: همچنین علاوه بر جهیزیه امسال ۱۳۳ میلیون تومان وجه نقدی به ۲۲ زوج تحت پوشش کمیته امداد اهدا شد.

کشف دو تن گندم قاچاق در سیاهکل

گیلان امروز– ۲ تن گندم قاچاق در بازرسی از خودروی باری در سیاهکل کشف و ضبط شد.

فرمانده انتظامی سیاهکل گفت : ماموران انتظامی این شهرستان ۲ تن گندم قاچاق را در بازرسی از یک نیشان وانت که به یکی از شهرستان‌های شرق گیلان منتقل می‌شد کشف و ضبط کردند. سرهنگ حسین امیدخواه افزود : کارشناسان ارزش این مقدار گندم را ۱۳ میلیون تومان اعلام کردند.

وی با بیان اینکه خودروی نیشان وانت توقیف شد ، اضافه کرد : راننده ۳۰ ساله این خودروی باری به مراجع قضائی معرفی شد.